

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԱԿԲԱ ԲԱՆԿԻ ԽՄԲԻ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ, ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ, ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ (ԲՍԿ) ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

1. ԱԿԲԱ ԲԱՆԿԻ ԽՄԲԻ բնապահպանական, սոցիալական, կառավարման (ԲՍԿ) բացառությունների ցանկի նպատակն է սահմանել այն գործունեությունները, որոնք Հիմնական ընկերության և Դուստր ընկերության կողմից ֆինանսավորման ենթակա չեն:

2. Խմբի Հիմնական և Դուստր ընկերությունները չպետք է ֆինանսավորեն հետևյալ գործունեությունները.

1) ՀՀ օրենսդրությամբ կամ միջազգային պայմանագրերով արգելված ապրանքների արտադրությունը և/կամ վաճառքը,

- վտանգավոր դեղորայքը,
- պեստիցիդները/հերբիցիդները¹ կամ քիմիական նյութերը,
- օզոնաքայքայիչ նյութերը²,
- պոլիքլորինացված դիֆենիլ (PCBs) պարունակող նյութերը,³
- չմշակված ասբեստային մանրաթելի արտադրությունը, օգտագործումը և առևտուրը⁴,

2) Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին Կոնվենցիայի (CITES)⁵ կարգավորման ներքո գտնվող կենդանիների, բույսերի առևտուրը, արտադրությունը, բուծումը կամ տիրապետումը,

3) Միջազգային օրենքներով արգելված թափոնների տեղափոխումը, առևտուրը երկրի սահմաններից դուրս,⁶

4) Ցանկացած ոլորտի գործունեություն, ծառայություն, կամ սարքավորման ձեռքբերման ֆինանսավորում, որը ենթակա է Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ), Եվրոպական միության (ԵՄ) կամ Ֆրանսիայի Հանրապետության կողմից սահմանված տնտեսական պատժամիջոցների՝ առանց գումարի բացարձակ կամ հարաբերական սահմանափակման,

5) Միջուկային վառելիքի արտադրության հետ կապված գործունեությունը (ուրանի հանքարդյունաբերությունը, միջուկային վառելիքի արտադրությունը, պահեստավորումը կամ տեղափոխությունը) և ռադիոակտիվ նյութերի արտադրությունը կամ առևտուրը: Սա չի վերաբերվում բժշկական, որակի վերահսկման (չափման) և այլ սարքավորումների ձեռքբերմանը,

6) Վիճակախաղերն ու խաղատները ^{7, 16},

7) Ձեռքի, զինամթերքի արտադրությունն ու առևտուրը: Սույն կետի իմաստով զենք և զինամթերք են համարվում իրենց կառուցվածքով կենդանի կամ այլ նշանակետ խոցելու համար նախատեսված սարքերը և առարկաները,¹⁶

¹ Տեղեկատու փաստաթղթերն են՝ որոշ վտանգավոր քիմիկատների ներմուծմանն ու արտահանմանը վերաբերող ԵՄ (EEC) թիվ 2455/92 կանոնակարգի փոփոխված տարբերակը, ՄԱԿ-ի ապրանքների ցանկ, որոնց սպառումը և/կամ վաճառքը պետության կողմից արգելված է, օգտագործումից հանված է կամ խիստ սահմանափակված է, Ռոտերդամի կոնվենցիան միջազգային առևտրում որոշ վնասակար քիմիկատների և պեստիցիդների վերաբերյալ, Ստոքհոլմի կոնվենցիան կայուն օրգանական աղտոտիչների վերաբերյալ, Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (WHO) կողմից պեստիցիդների դասակարգումն ըստ վտանգի աստիճանի:

² Օզոնային շերտը քայքայող նյութերը (ODSs), դրանք քիմիական միացություններ են, որոնք ազդեցություն են ունենում ստրատոսֆերային օզոնային շերտի վրա՝ առաջացնելով «օզոնային անցքեր»: Մոնրեալի արձանագրությունում թվարկված են օզոնային շերտը քայքայող նյութերը, նրանց նվազեցման նպատակային սահմաններն ու ժամկետները:

³ Պոլիքլորինացված դիֆենիլ (PCBs) հանդիսանում է բարձր տոքսիկայնություն ունեցող քիմիկատների խումբ: Պոլիքլորինացված դիֆենիլը հաճախ օգտագործվել է 1950-1985 թվականներին արտադրված յուղով լիցքավորվող էլեկտրական տրանսֆորմատորներում, էլեկտրական կոնդենսատորներում և բաշխիչ սարքավորումներում:

⁴ Սա չի վերաբերվում մինչև 20% ասբեստ պարունակող մշակված ասբեստ-ցեմենտային թերթերի օգտագործմանը և արտադրությանը:

⁵ CITES - Անհետացման եզրին Գտնվող Վայրի Կենդանական Ու Բուսական Աշխարհի Տեսակների Միջազգային Առևտրի Մասին Կոնվենցիա: CITES կոնվենցիայով պաշտպանվող տեսակների ցանկն առկա է www.cites.org/eng/app/index.shtml կայքում:

⁶ Տեղեկատու փաստաթղթերն են՝ թափոնների տեղափոխման մասին ԵԿ (EC) թիվ 1013/2006, 14 հունիսի 2006 կանոնակարգ, ՏՀԶԿ Խորհրդի թիվ C(2001)107 որոշում, 22 մարտի 1989 թվականի վտանգավոր թափոնների երկրից դուրս տեղափոխման և ոչնչացման վերահսկման Բազելի համաձայնագիրը:

⁷ Ցանկացած ուղղակի ֆինանսավորում, որոնք ներառում են դրանք (օրինակ՝ խաղատուն ներառող հյուրանոց): Այն չի վերաբերում քաղաքաշինական զարգացման ծրագրերին, որոնք հետագայում կարող են ներառել նման նախագծեր:

8) Կենսաբազմազանության և մշակութային ժառանգության պաշտպանությանը վերաբերվող ՀՀ օրենսդրությամբ կամ միջազգային պայմանագրերով արգելված գործունեությունը, մշակութային արժեքների ապօրինի առևտուր կամ գործունեություն, որը նպաստում է մշակութային արժեքների ապօրինի շրջանառությանը,⁸

9) Այն գործունեությունները, որոնք կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն մշակութային կամ հնագիտական նշանակության օբյեկտների վրա,

10) Փայտի կամ անտառային ապրանքների արտադրություն կամ առևտուր, բացառությամբ անտառային տնտեսության ոլորտում կայուն կերպով օգտագործվող և կառավարվող անտառներից, առևտրային նպատակով արևադարձային խոնավ անտառներում ծառհատումներ,

11) Առանց համապատասխան լիցենզիայի առկայության՝ ապրանքների առևտուրը, որոնց ներմուծման և արտահանման համար ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվում է լիցենզիա,

12) Ծովային և առափնյա ձկնորսությունը, ինչպիսիք են օրինակ 2.5 կմ երկարությունը գերազանցող դրիֆտային ցանցերով ձկնորսությունը, և մանր ցանցերով ձկնորսություն, որը վնասակար է մեծ թվով խոցելի և պահպանվող կենդանատեսակների համար և ջրային բուսական և կենդանական տեսակների համար,

13) Նավթի կամ այլ վտանգավոր նյութերի փոխադրումը այն տանկերներով, որոնք չեն համապատասխանում Ծովագնացության միջազգային կազմակերպության (IMO) պահանջներին,⁹

14) Վնասակար կամ չարաշահող բնույթի հարկադիր աշխատանք/երեխաների աշխատուժ, մարդկանց թրաֆիքինգ պարունակող գործունեությունները,¹⁰

15) Պոռնոգրաֆիան և/կամ մարմնավաճառությունը,

16) Ռասիստական և/կամ հակաժողովրդավարական լրատվամիջոցները,

17) Հանածո վառելիքի հետ կապված նախագծերը.

ա. նավթի կամ ածուխի ուսումնասիրություն, արդյունահանում, վերամշակում կամ բաշխում,

բ. հանածո գազի ինքնուրույն հետախուզում և (կամ) արդյունահանում, տրանսպորտի և/կամ հարակից ենթակառուցվածքների կառուցում/վերակառուցում, որոնք հիմնականում¹¹ օգտագործվում են էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար՝ ածուխի տեղափոխման նպատակով,

գ. հանածո նավթի խողովակաշարերի կառուցում և/կամ վերակառուցում,

դ. նավթավերամշակման գործարանի կառուցում և/կամ գոյություն ունեցող գործարանի վերակառուցում,

ե. ածուխի նոր էլեկտրակայանի կառուցում և/կամ գոյություն ունեցող ածուխի էլեկտրակայանների վերակառուցում,

զ. ցանկացած էլեկտրակայանի կառուցում կամ գոյություն ունեցող էլեկտրակայանների վերակառուցում, որոնք աշխատում են միայն բարձր ջերմաստիճանի վառելիքով (մազութ) կամ

⁸ Համապատասխան միջազգային համաձայնագրերն են մասնավորապես՝ Բոննի համաձայնագիրը վայրի կենդանիների միգրացիոն տեսակների պահպանման մասին, Ռամսարի համաձայնագիրը միջազգային նշանակության խոնավ և ճահճացած հողերի, մասնավորապես ջրլողների բնակության միջավայրի մասին, Բոննի համաձայնագիրը Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին, Համաշխարհային ժառանգության մասին համաձայնագիրը, Կենսաբանական բազմազանության մասին համաձայնագիրը, Մշակութային արժեքների ապօրինի ներմուծումը, արտահանումը և սեփականության իրավունքի փոխանցումն արգելելու և կանխելու միջոցների մասին կոնվենցիա (1970թ.):

⁹ Դրանք այն տանկերներն են, որոնք չունեն MARPOL SOLAS բոլոր անհրաժեշտ վկայականները (ներառյալ մասնավորապես, համապատասխանությունը Միջազգային անվտանգության կառավարման կոդին (ISM Code); Եվրամիության «սև ցուցակում» նշված կամ նավահանգստում՝ պետության կողմից նավերի վերահսկման մասին փոխըմբռնման փարիզյան հուշագրով (Paris MOU) արգելված տանկերները, ինչպես նաև MARPOL-ի թիվ 13G դրույթին համաձայն շահագործումից դուրս բերման ենթակա տանկերները: 25 տարուց ավել շահագործվող մեկ իրան ունեցող տանկերների նկատմամբ արգելված է:

¹⁰ «Հարկադիր աշխատանք» նշանակում է՝ ցանկացած աշխատանք կամ ծառայություն, որը կատարվում է ոչ թե անհատի սեփական կամքով, այլ ուժի կամ պատժի սպառնալիքի կիրառման ազդեցության տակ, ինչպես սահմանված է Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության (ԱՄԿ) կոնվենցիաներում: «Վնասակար մանկական աշխատանք» նշանակում է տնտեսական առումով չարաշահող կամ վնասակար աշխատանք, որը կարող է խոչընդոտել երեխայի կրթությանը, վնասել առողջությանը կամ ֆիզիկական, մտավոր, հոգևոր, բարոյական կամ սոցիալական զարգացմանը: Աշխատողները պետք է լինեն առնվազն 14 տարեկան, ինչպես սահմանված է ԱՄԿ-ի՝ Աշխատանքի հիմնարար սկզբունքների և իրավունքների մասին հռչակագրում, եթե տեղական օրենքները չեն պահանջում աշխատանքի ընդունման կամ աշխատանքի համար նվազագույն տարիք: Նման հանգամանքներում պետք է կիրառվի տարիքային ամենաբարձր պահանջը: Մարդկանց թրաֆիքինգի դեմ պայքարի մասին Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա (2005); Հրախանգ 2011/36/ԵՄ

¹¹ «Հիմնականում» նշանակում է ենթակառուցվածքի 50% և ավելի մշակման տոննա,

միայն դիզելային վառելիքով, որոնք էներգիա են արտադրում հանրային ցանցերի համար և հանգեցնում են CO2-ի բացարձակ արտանետումների¹² ավելացմանը,

է. ցանկացած ձեռնարկատիրական գործունեություն, որը նախատեսում է ընդլայնել ածուխի օգտագործումը էլեկտրաէներգիայի և/կամ ջերմության արտադրության համար¹³:

18) Անօրինական գործունեություններ՝ կապված մարդու օրգանների, հյուսվածքների հետ, կամ գենետիկ ինժեներիայի գործունեություններ, որոնք արգելված են Ֆրանսիայի ազգային կենսաբարոյական չափանիշներով¹⁴, և համապատասխան եվրոպական կամ միջազգային չափանիշներով¹⁵

19) Ալկոհոլային խմիչքների (բացառությամբ գարեջուր և գինի) և ծխախոտի արտադրություն ու առևտուր¹⁶,

20) Գենետիկորեն ձևափոխված սերմերի հետազոտություն, գնում, խթանում կամ բազմացում¹⁷,

21) Ադամանդի հանքերի շահագործում և ադամանդների վաճառք այն երկրներում, որոնք չեն միացել Բիմբերլիի գործընթացին:

22) Կենսաբազմազանություն .

ա) Ցանկացած ֆինանսավորում Զրոյական վերացման դաշինքի (AZE) տարածքներում, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Համաշխարհային ժառանգության ցանկում ներառված բնական և խառը վայրերում և օրենքով պահպանվող տարածքներում (IUCN կատեգորիաներ) ¹⁸ և,

բ) Ցանկացած գործողություն, որը հանգեցնում է բացասական և անշրջելի մնացորդային ազդեցության կրիտիկական բնակավայրի վրա ¹⁹,

գ) Ցանկացած անտառային կամ գյուղատնտեսական նախագիծ լայն ծածկույթով (>100 հա), որը չի կիրառում զրոյական անտառահատման մեթոդաբանություն²⁰:

23) Նախագծեր, որոնց նպատակը և/կամ մոտեցումը անհամատեղելի են մարդու իրավունքների հետ, իսկ մասնավոր հատվածի ֆինանսավորման դեպքում՝ նախագծեր, որոնց հիմքում ընկած հիմնավորումները հստակորեն հակասում են Միավորված ազգերի կազմակերպության՝ Բիզնեսի և մարդու իրավունքների ուղենիշային սկզբունքներին:

¹² Այն դեպքերում, երբ էներգաարդյունավետության միջոցառումները չեն փոխհատուցում թողունակության կամ ծանրաբեռնվածության ավելացման հետևանքները,

¹³ Սա չի տարաձևում այն դեպքերի վրա, որի ժամանակ ածուխը օգտագործվում է քիմիական ռեակցիաներ սկսելու համար (օրինակ՝ մետալուրգիական ածուխը, որը խառնվում է երկաթի հանքաքարի հետ՝ երկաթ և պողպատ արտադրելու համար) կամ որպես այլ նյութի հետ խառնված բաղադրիչ՝ հաշվի առնելով պիտանի և առևտրային առումով ընդունելի այլընտրանքների բացակայությունը,

¹⁴ Ֆրանսիական քաղաքացիական օրենսգրքի V. AR. 16-ից 16-14 հոդվածներ (հիմնականում սահմանված 1994թ. հուլիսի 29-ի թիվ 94-653 օրենքում՝ մարդու մարմնի նկատմամբ հարգանքի մասին և 2004թ. օգոստոսի 6-ի թիվ 2004-800 օրենքում՝ կենսաէթիկայի մասին): Մարդու իրավունքների և արժանապատվության պաշտպանության մասին կոնվենցիա՝ կապված կենսաբանության և բժշկության կիրառման հետ. Մարդու իրավունքների և կենսաբժշկության մասին կոնվենցիա (Օվիեդո, 04/04/1997): Մարդու օրգանների առևտրի դեմ Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա (Սան ժաք դե Կոմպոստելա, 25/03/2015):

¹⁵ Կենսաբանության և բժշկության կիրառման առնչությամբ մարդու իրավունքների և մարդկային արժանապատվության պաշտպանության մասին կոնվենցիա. Մարդու իրավունքների և կենսաբժշկության մասին կոնվենցիա» (Օվիեդո, 04/04/1997): «Մարդու օրգանների առևտրի դեմ Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիա» (Սանտյագո դե Կոմպոստելա, 25/03/2015)

¹⁶ Եթե այս գործունեությունները կազմում են ֆինանսավորվող կողմի շրջանառության 10%-ից ավելին, ապա ֆինանսավորումը սահմանափակվում է Հիմնական և Դուստր ընկերությունների վարկային պորտֆելների մնացորդների առավելագույնը 10%-ով:

¹⁷ «Ներառական զարգացման և զրբալ անհավասարությունների դեմ պայքարի մասին» 2021թ. օգոստոսի 4-ի թիվ 2021-1031 ծրագրային օրենքով արգելվում է ՖԶԳ-ի կողմից գենետիկորեն ձևափոխված սերմերի գնման, խթանման կամ բազմացման հետ կապված գործունեության ֆինանսավորումը (LPDSLI - Գյուղալ գործընկերության շրջանակ, Մաս II - B - b / - 3 - պարբերություն 6): ՖԶԳ-ն այս ցանկին ավելացնում է նաև հետազոտական գործունեությունը (Տարածքային և էկոլոգիական անցման ռազմավարություն 2020-2024)

¹⁸ Եթե ֆինանսավորվող գործունեության և դրանց հետ կապված օբյեկտների ազդեցության տարածքը չի ներխուժում այն գոտիներ, որոնք փաստացի համապատասխանում են որպես AZE տարածք նշանակվելու չափանիշներին - <https://zeroextinction.org/site-identification/aze-site-criteria/>. Եթե ֆինանսավորման նպատակը չէ այս տարածքների պահպանությունը կամ վերականգնումը, Եթե ֆինանսավորման նպատակը չէ այս տարածքների պահպանությունը կամ վերականգնումը, կամ չի համապատասխանում վերջիններիս կառավարման և տարածական պլանավորման պայմաններին, ինչպիսիք են ֆինանսավորվող գործունեության առնչվող միջազգային ստանդարտներով ծրագրերում ձևակերպվածները - Պահպանվող տարածքների համաշխարհային տվյալների բազայի I-VI կատեգորիաներ | IUCN:

¹⁹ Անշրջելի ազդեցություն՝ կենսաբազմազանության կամ էկոլոգիական ֆունկցիաների կամ բնութագրերի մշտական փոխակերպում կամ դեգրադացիա, որոնք հիմք են հանդիսացել կրիտիկական կենսամիջավայրի նշանակման համար: Մնացորդային ազդեցություն՝ կենսաբազմազանության արժեքի վրա ծրագրի չափելի ազդեցություն՝ խուսափման և մեղմացման միջոցառումների իրականացումից հետո, բայց մինչև վերականգնման և փոխհատուցման միջոցառումների իրականացումը: Կրիտիկական կենսամիջավայր՝ Համաշխարհային բանկի Բնապահպանական և սոցիալական ստանդարտ 6-ի - 2018 կամ IFC-GN PS6 2019-ի իմաստով: Եթե նշված ծրագիրը նպատակակետ երկրի համար չունի գերակա հանրային շահ, որի դեպքում շեղում կարող է ներկայացվել Խմբի ղեկավարությանը՝ որոշում կայացնելու համար:

²⁰ Մեթոդաբանություն, որը ներառում է (i) HCS մոտեցմանը համարժեք հենանիշային գործիք, որը թույլ է տալիս անտառների դասակարգում, (ii) երաշխիք, որ ծրագրի շրջանակներում ածխածնի բարձր պաշարներով ոչ մի անտառ չի փոխակերպվի և (iii) անտառածածկի մոնիթորինգ (դաշտային կամ արբանյակային մոնիթորինգ):

24) Նախագծեր, որտեղ հայտնի է, որ առաջարկվող նախագծի ազդեցության տարածքում իրականացվել է հարկադիր տեղահանում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության սահմանման իմաստով, և որի տեղահանումը պատճառահետևանքային կապ ունի այդ նախագծի նպատակի հետ, և որը նյութապես անհնար է փոխհատուցել:²¹

25) Բնիկ ժողովուրդների և/կամ խոցելի խմբերի կողմից զբաղեցված այն տարածքների մոտ (կամ հոսանքով դեպի վեր) իրականացվող գործունեությունը, որոնք օգտագործվում են ապրուստի միջոցներ հայթայթելու նպատակով, ինչպիսիք են կենդանիների արածեցնելը, որսորդությունը կամ ձկնորսությունը:

26) Եթե Միջազգային կամ տեղական ֆինանսական կազմակերպություն(ներ)ի պահանջներով սահմանվում են լրացուցիչ արգելված գործունեություններ, Խումբը ղեկավարվում է այդ պահանջներով:

²¹ ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների ենթահանձնաժողովի 1993/41 բանաձև՝ «Հարկադիր տեղահանում»: «Հարկադիր տեղահանում» տերմինը [...] սահմանվում է որպես մարդկանց, ընտանիքների և/կամ համայնքների՝ իրենց կամքին հակառակ մշտական կամ ժամանակավոր հեռացում այն տներից և/կամ հողերից, որոնք նրանց զբաղեցնում են՝ առանց իրավական կամ այլ պաշտպանության համապատասխան ձևերի տրամադրման և դրանց հասանելիության (Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների կոմիտե, Ընդհանուր մեկնաբանություն թիվ 7): Ծրագրի հովանավորի կողմից հարկադիր տեղահանման ենթարկված բնակչությանը նույնականացնելու մերժման կամ անկարողության պատճառով: Չեն բացառվելու այն ծրագրերը, որոնց դեպքում հնարավոր է ապահովել խախտված իրավունքների արդյունավետ վերականգնում: